Referat przygotowany przez nauczyciela historii – p. Krzysztofa Przywartego

Historia Narodu Polskiego będącego przez 123 lata pod okupacją zaborców obfituje w powstańcze zrywy i narodowowyzwoleńcze ruchy. Obecnie żyjąc w wolnym kraju nie jesteśmy w pełni w stanie pojąć ogromu poświęcenia, na jakie decydowali się nasi pradziadowie walczący o Ojczyznę. Nasz narodowy kalendarz pełen jest dat upamiętniających wydarzenia znane i czczone przez wszystkich Polaków. Dzisiaj spotykamy się, by wspomnieć waleczność i bohaterstwo zwykłych ludzi, którzy stawili czoła oddziałom pruskim wiosną 1848 roku właśnie tu, w pobliżu Sokołowa.

Wiosna Ludów stała się dla uciśnionych pod zaborami Polaków szansą na odzyskanie upragnionej niepodległości. Działania niepodległościowe rozwijały się na terenie całego Zaboru Pruskiego, jednak ich największe zagęszczenie miało miejsce we wschodniej części Wielkiego Księstwa Poznańskiego. 3 kwietnia 1848 roku władze widząc narastające nastroje powstańcze wprowadziły stan oblężenia, obejmujący między innymi zakaz zgromadzeń. Następnie kontynuowały represje. Polacy nie pozostawali bierni wobec panującego terroru.

Oddziały obu stron starły się w Książu oraz Miłosławiu. Następnie strona polska przeniosła się do obozu we Wrześni. To tutaj, w Sokołowie rozegrała się bitwa uważana za najkrwawszą w tym powstaniu. Choć strona polska odniosła niemalże sześciokrotnie większe straty w ludziach niż strona pruskach, bitwa zakończyła się zwycięstwem.

Uczestnikami bitwy pod Sokołowem byli zarówno ułani, kosynierzy, jak i zwykli miejscowi chłopi. Odwagę tych ostatnich opisał uczestnich bitwy słowami *„Uosobienie ludu jest nie do opisania, jest to lud święty, z którym nie żal się bić i ginąć”*.

Dziś spotykamy się w miejscu szczególnym, przy zbiorowej mogile kosynierów i strzelców. Niedaleko stąd, na cmentarzu przy ul. Gnieźnieńskiej znajduje się natomiast mogiła, w której spoczęło 41 zmarłych z ran powstańców. Pomnik ten powstał ze składek ofiarowanych przez okolicznych mieszkańców 21 sierpnia 1848 roku. Pomimo upływu lat, pamięć o wielkopolskich bohaterach jest nieprzerwanie celebrowana, a ich odwaga i poświęcenie zasługują na naszą szczerą wdzięczność.